

Bezinning 665: Verraad

Matteus 26,14-25 = fragment Passiezondag A-jaar; Goede Week woensdag

Het Woord

Daarop ging een van de twaalf, die met de naam Judas Iskariot, naar de hogepriesters en zei: 'Wat krijg ik van u als ik Hem aan u uitlever?' Ze betaalden hem dertig zilverstukken. Vanaf dat moment zocht hij een gunstige gelegenheid om Hem uit te leveren.

Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood kwamen de leerlingen naar Jezus toe en vroegen: 'Waar wilt U dat wij voorbereidingen treffen zodat U het pesachmaal kunt eten?' Hij zei: 'Ga naar de stad en zeg tegen de persoon die jullie bekend is: "De Meester zegt: "Mijn tijd is nabij, bij jou wil ik met mijn leerlingen het pesachmaal gebruiken."'" De leerlingen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het pesachmaal.

Toen de avond was gevallen lag Hij samen met de twaalf aan voor de maaltijd. Onder het eten zei Hij tegen hen: 'Ik verzeker jullie: een van jullie zal Mij uitleveren.' Dit bedroefde hen zeer en de een na de ander vroegen ze Hem: 'Ik toch niet, Heer?' Hij antwoordde: 'Hij die samen met Mij zijn brood in de kom doopte, die zal Mij uitleveren. De Mensenzoon zal heengaan zoals over Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.' Toen zei Judas, die Hem zou uitleveren: 'Ik ben het toch niet, rabbi?' Jezus antwoordde: 'Jij zegt het.'

Stilte bij het Woord

Een woord bij het Woord

Het blijft onzeker waarom Judas zijn Heer verraadt. Sommigen denken dat Judas een zeloot was: een verzetsstrijder tegen de Romeinen. Dat botst uiteraard met het radicaal pacifisme van Jezus. Maar de term 'zeloot' ontstaat pas in het jaar 66, dus lang na Jezus' dood. De meest plausibele verklaring is wellicht dat Judas al een tijdje begrepen heeft dat heel het gebeuren van Jezus slecht aan het aflopen is. Hij trekt er zijn consequenties uit. Natuurlijk wordt ook het geld vermeld. Dertig zilverlingen, dat is de prijs voor een slaaf (Exodus 21,32). Ja, Jezus is de slaaf der slaven, de Dienaar der dienaren. Het verwijst ook naar het afdanken van de mysterieuze dienaar van God, zoals de profeet Zacharia dat aankondigde (Zacharia 11,12).

In het tweede deeltje horen we het woord 'pesachmaal' (of 'paaslam') driemaal. Elk jaar opnieuw wordt de bevrijding uit Egypte gevierd in het joodse Pasen (letterlijk 'doorgang'). Jezus zal de definitieve en eeuwige bevrijding bewerken doorheen lijden en dood. Jezus' dood valt daarom samen met het joodse Pasen. Jezus vervult dus dat Pasen.

Het laatste gedeelte vertrekt van Jezus' laatste profetie: iemand van de twaalf zal Hem verraden. Die ene zal dus de volheid van de twaalf (ze vertegenwoordigen de twaalf stammen) breken door Jezus uit te leveren aan de tempeloversten. Jezus doet die voorspelling tijdens de pesachmaaltijd. Er wordt gepraat en in dat geroezemoes stelt de ene na de andere aan Jezus de vraag: 'Ik ben het toch niet?' Tot Judas ook die vraag stelt. Hij krijgt van Jezus te horen dat hij het inderdaad is. Jezus weet het dus. Toch stuurt Hij hem niet zonder meer weg. Ook hij zal het brood en de wijn ontvangen tijdens die eerste eucharistie. Maar Jezus plaatst dat verraad in een breed kader. Het is Gods plan dat de Mensenzoon heengaat. Dat ontslaat Judas echter niet van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

Toch is er een verschil in de vraag van Judas en de elf anderen. Judas spreekt Jezus aan met 'rabbi' of 'meester'. De anderen met 'Heer'. Voor Judas is Jezus niet meer dan een rabbi tussen vele rabbi's.

Het Woord in mijn leven

Hoe groot is de mogelijkheid dat ik de Heer Jezus verraad? Leidt het geld mij tot het kwade? Geloof ik dat Jezus ons de definitieve en eeuwige bevrijding schenkt?

Bidden met het Woord

Heer Jezus Christus,
U wilde Pesach vieren:
de bevrijding uit elke slavernij.
U bevrijdt ons inderdaad
uit alles wat ons bindt,
uit het kwaad, zelfs uit de dood.
Zo verheft U het joodse Pesach
tot zijn absoluut karakter.
U werd verkocht als een slaaf,
voor dertig zilverlingen.
Ja, U kiest ervoor
onze dienaar te zijn.
Geef dat we U nooit verraden,
om geen enkele reden,
want U bent onze Heer. Amen.

© Eric Haelvoet 2017